ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)
της 31ης Μαΐου 2006 *

Στην υπόθεση Τ-354/99,

Kuwait Petroleum (Nederland) BV, με έδρα το Ρόττερνταμ (Κάτω Χώρες), εκπροσωπούμενη από τον δικηγόρο P. Mathijsen,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από το

Βασίλειο των Κάτω Χωρών, εκπροσωπούμενο αρχικώς από τον M. Fierstra, στη συνέχεια, από την H. Sevenster,

παρεμβαίνον,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης, αρχικώς, από τους G. Rozet και H. Speyart, και, στη συνέχεια, από τους G. Rozet και H. Van Vliet, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο το αίτημα μερικής ακυρώσεως της αποφάσεως 1999/705/ΕΚ της Επιτροπής, της 20ής Ιουλίου 1999, σχετικά με την κρατική ενίσχυση την οποία εφάρμοσαν οι Κάτω Χώρες υπέρ 633 ολλανδικών πρατηρίων υγρών καυσίμων ευρισκόμενων πλησίον των γερμανικών συνόρων (ΕΕ L 280, σ. 87),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(δεύτερο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους J. Pirrung, πρόεδρο, A. W. H. Meij, N. J. Forwood, I. Pelikánová και Σ. Παπασάββα, δικαστές,
γραμματέας: J. Plingers, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 22ας Νοεμβρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Από την 1η Ιουλίου 1997, οι ειδικοί φόροι καταναλώσεως που εισπράττονται στις Κάτω Χώρες επί της βενζίνης, των καυσίμων ντίζελ και του υγροποιημένου αερίου αυξήθηκαν αντιστοίχως κατά 0,11 ολλανδικά φιορίνια (NLG), 0,05 NLG και 0,08 NLG ανά λίτρο. Ωστόσο, ο Ολλανδός νομοθέτης, έχοντας επίγνωση του γεγονότος ότι η εν λόγω αύξηση θα είχε ζημιογόνες συνέπειες για τους Ολλανδούς επιχειρηματίες που εκμεταλλεύονται πρατήρια υγρών καυσίμων ευρισκόμενα, ιδίως, πλησίον των γερμανικών συνόρων, προέβλεψε, με το άρθρο VII του Wet tot wijziging van enkele belastingwetten c.a. (νόμου περί τροποποιήσεως ορισμένων φορολογικών διατάξεων, Stbl. 1996, σ. 654), της 20ής Δεκεμβρίου 1996, τη δυνατότητα λήψεως προσωρινών μέτρων προκειμένου να περιορισθεί, εντός της συνοριακής ζώνης, η διαφορά μεταξύ του ειδικού φόρου καταναλώσεως που προέκυψε από την ανωτέρω αύξηση και του γερμανικού ειδικού φόρου καταναλώσεως επί των ελαφρών ελαίων που υφίστατο στη Γερμανία.

2 Έτσι, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών εξέδωσε, στις 21 Ιουλίου 1997, την Tijdelijke regeling subsidie tankstations grensstreek Duitsland (προσωρινή ρύθμιση για ενίσχυση στα πρατήρια υγρών καυσίμων που βρίσκονται πλησίον των γερμανικών συνόρων, Stcrt. 1997, σ. 138), όπως τροποποιήθηκε με υπουργική απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1997 (Stcrt. 1997, σ. 241, στο εξής: προσωρινή ρύθμιση). Η εν λόγω ρύθμιση, που άρχισε να ισχύει αναδρομικώς από 1ης Ιουλίου 1997, προέβλεπε τη χορήγηση ενισχύσεως 0,10 NLG ανά λίτρο βενζίνης προς όφελος των εκμεταλλευομένων σχετικά πρατήρια κείμενα μέχρι 10 km από τα σύνορα μεταξύ Κάτω Χωρών και Γερμανίας και 0,05 NLG ανά λίτρο βενζίνης προς όφελος των εκμεταλλευομένων τέτοια πρατήρια κείμενα μεταξύ 10 και 20 km από τα εν λόγω σύνορα.

3 Προκειμένου να τηρηθούν τα κριτήρια της ανακοινώσεως 96/C 68/06 της Επιτροπής, σχετικά με τις ενισχύσεις de minimis (ΕΕ 1996, C 68, σ. 9, στο εξής: ανακοίνωση de minimis), η προσωρινή ρύθμιση όριζε ένα ανώτατο όριο επιδοτήσεως που αντιστοιχούσε, για περίοδο τριών ετών (από 1ης Ιουλίου 1997 έως 30 Ιουνίου 2000), σε 100 000 ευρώ, δηλαδή το ανώτατο ποσό που είχε οριστεί από την ανακοίνωση. Εξάλλου, η προβλεπόμενη από την προσωρινή ρύθμιση ενίσχυση ήταν ενίσχυση ανά αιτούντα, ληφθέντος υπόψη ότι ο όρος αυτός κάλυπτε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό και με κίνδυνο του οποίου γίνεται η εκμετάλλευση ενός ή περισσοτέρων πρατηρίων υγρών καυσίμων, καθώς και τους έλκοντες απ' αυτούς δικαιώματα.

4 Στη συνέχεια, η Ολλανδική Κυβέρνηση σχεδίασε τροποποίηση της προσωρινής ρυθμίσεως, με αντικείμενο τον καθορισμό της επιδοτήσεως όχι πλέον ανά αιτούντα αλλά ανά πρατήριο υγρό καυσίμων.

5 Η Ολλανδική Κυβέρνηση, θέλοντας να βεβαιωθεί σχετικά με την εγκυρότητα, από πλευράς της ανακοινώσεως de minimis, του σχεδίου τροποποιήσεως της προσωρινής ρυθμίσεως, ενημέρωσε, με έγγραφο της 14ης Αυγούστου 1997, την Επιτροπή για το σχέδιο αυτό διευκρινίζοντας ότι, «σε περίπτωση που η Επιτροπή θα έκρινε ότι το [προτεινόμενο] καθεστώς πρέπει παρ' όλ' αυτά να της γνωστοποιηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 88, παράγραφος 3, ΕΚ, η Ολλανδική Κυβέρνηση ζητεί να θεωρηθεί το εν λόγω έγγραφο ως μια τέτοια γνωστοποίηση».

6 Κατόπιν σχετικής αλληλογραφίας με τις ολλανδικές αρχές, η Επιτροπή, φοβούμενη ότι η προσωρινή ρύθμιση και το σχέδιο τροποποιήσεως αυτής δεν θα μπορούσαν να εμποδίσουν τη δημιουργία καταστάσεων σωρεύσεως ενισχύσεων απαγορευομένων από την ανακοίνωση de minimis, αποφάσισε, τον Ιούνιο 1998, να κινήσει την προβλεπόμενη από το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ διαδικασία (ΕΕ 1998, C 307, σ. 10· στο εξής: ανακοίνωση περί κινήσεως της διαδικασίας).

7 Μετά το πέρας της διαδικασίας αυτής, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 1999/705/ΕΚ, της 20ής Ιουλίου 1999, σχετικά με την κρατική ενίσχυση την οποία εφάρμοσαν οι Κάτω Χώρες υπέρ 633 ολλανδικών πρατηρίων υγρών καυσίμων ευρισκόμενων πλησίον των γερμανικών συνόρων (ΕΕ L 280, σ. 87, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το εν λόγω κοινοτικό όργανο αποφάνθηκε ότι ένα μέρος των επίμαχων ενισχύσεων ήταν ασύμβατο με την κοινή αγορά ενώ ένα άλλο μέρος καλυπτόταν από τον κανόνα de minimis.

8 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή κατέταξε τα πρατήρια υγρών καυσίμων σε έξι κατηγορίες:

— αυτήν του μεταπωλητή/ιδιοκτήτη («dealer owned/deale operated», στο εξής: Do/Do), όπου ο μεταπωλητής είναι ιδιοκτήτης του πρατηρίου υγρών καυσίμων το οποίο αυτός εκμεταλλεύεται με δικό του επιχειρηματικό κίνδυνο, ενώ ταυτόχρονα συνδέεται με την εταιρία πετρελαίου μέσω συμφωνίας αποκλειστικής αγοράς μη περιέχουσας ρήτρα διαχειρίσεως τιμών·

— αυτήν των μεταπωλητών/μισθωτών («company owned/dealer operated», στο εξής: Co/Do), όπου ο μεταπωλητής είναι μισθωτής του πρατηρίου υγρών καυσίμων το οποίο εκμεταλλεύεται με δικό του επιχειρηματικό κίνδυνο, ενώ ταυτόχρονα συνδέεται, ως μισθωτής, με την εταιρία πετρελαίου μέσω συμφωνίας αποκλειστικής αγοράς χωρίς ρήτρα διαχειρίσεως τιμών·

— αυτήν των πρατηρίων υγρών καυσίμων για τα οποία οι ολλανδικές αρχές δεν έχουν παράσχει στοιχεία ή έχουν γνωστοποιήσει ορισμένα μόνο στοιχεία·

— αυτήν των μεταπωλητών/εμμίσθων υπαλλήλων («company owned/company operated», στο εξής: Co/Co), όπου το πρατήριο υγρών καυσίμων βρίσκεται υπό την εκμετάλλευση των εμμίσθων υπαλλήλων ή των θυγατρικών της εταιρίας πετρελαίου οι οποίοι δεν φέρουν τον επιχειρηματικό κίνδυνο της εκμεταλλεύ-

σεως και δεν μπορούν να επιλέγουν ελευθέρως τους προμηθευτές τους· η Επιτροπή διαίρεσε την κατηγορία αυτή σε δύο υποκατηγορίες: αυτήν των καθαρών πρατηρίων υγρών καυσίμων Co/Co, όπου το πρατήριο υγρών καυσίμων ανήκει κατά κυριότητα στην εταιρία πετρελαίου η οποία και το εκμεταλλεύεται, και αυτήν των «de facto» πρατηρίων υγρών καυσίμων Co/Co, όπου ο ίδιος ο εκμεταλλευόμενος υποβάλλει αρκετές φορές αίτηση για ενισχύσεις και εμφανίζεται, κατ' αυτόν τον τρόπο, στον κατάλογο των επανειλημμένως ωφεληθέντων·

— αυτήν των πρατηρίων υγρών καυσίμων Do/Do που συνδέονται με ρήτρα διαχειρίσεως τιμών, σύμφωνα με την οποία η εταιρία πετρελαίου επιβαρύνεται, ενδεχομένως, με ένα μέρος των μειώσεων των τιμών λιανικής πωλήσεως από τον έχοντα την εκμετάλλευση, και, τέλος,

— αυτήν των πρατηρίων υγρών καυσίμων Co/Do που συνδέονται με ρήτρα διαχειρίσεως τιμών.

9 Προκειμένου περί των δύο πρώτων κατηγοριών, η Επιτροπή έκρινε ότι δεν υφίστατο κίνδυνος σωρεύσεως και θεώρησε ότι ετύγχανε εφαρμογής ο κανόνας de minimis (άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

10 Όσον αφορά την τρίτη κατηγορία, η Επιτροπή εκτίμησε ότι δεν μπορούσε να αποκλεισθεί η ύπαρξη απαγορευομένης σωρεύσεως ενισχύσεων. Ως εκ τούτου, κατ' αυτήν, η χορηγηθείσα στα πρατήρια υγρών καυσίμων επίμαχη ενίσχυση ήταν ασύμβατη με την κοινή αγορά και με τη λειτουργία της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ), στο μέτρο που μπορούσε αυτή να υπερβεί τα 100 000 ευρώ ανά ωφελούμενο για περίοδο τριών ετών (άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α΄, της προσβαλλομένης αποφάσεως).

11 Προκειμένου περί της τετάρτης κατηγορίας, η Επιτροπή έκρινε ότι επίσης δεν αποκλειόταν η ύπαρξη ενισχύσεων ασυμβάτων με την κοινή αγορά και με τη λειτουργία της Συμφωνίας ΕΟΧ προς όφελος εταιριών κατεχουσών και εκμεταλλευομένων περισσότερα του ενός πρατήρια υγρών καυσίμων, στο μέτρο που, ενόψει

της σωρεύσεως, οι ενισχύσεις μπορούσαν να υπερβαίνουν τα 100 000 ευρώ ανά ωφελούμενο για περίοδο τριών ετών (άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της προσβαλλομένης αποφάσεως).

12 Τέλος, προκειμένου περί των δύο τελευταίων κατηγοριών, η Επιτροπή εκτίμησε ότι υφίστατο επίσης, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, κίνδυνος σωρεύσεως ενισχύσεων προς όφελος των οικείων εταιριών πετρελαίου. Κατ' αυτήν, ο προμηθευτής επωφελούνταν εν όλω ή εν μέρει της χορηγούμενης στους εκμεταλλευόμενους τα σχετικά πρατήρια ενισχύσεως, εφόσον οι τελευταίοι δεν μπορούσαν να επικαλεστούν τη ρήτρα διαχειρίσεως τιμών ή μπορούσαν να πράξουν κάτι τέτοιο μόνο σε μικρότερο βαθμό (άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και δ', και δεύτερο εδάφιο, της προσβαλλομένης αποφάσεως).

13 Η Επιτροπή θεώρησε ότι τα μη εμπίπτοντα στον κανόνα de minimis μέτρα που είχαν ληφθεί από την Ολλανδική Κυβέρνηση αποτελούσαν ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ (αιτιολογικές σκέψεις 88 έως 93 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και ότι αυτές οι ενισχύσεις δεν δικαιολογούνταν από μια από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 87, παράγραφοι 2 και 3, ΕΚ παρεκκλίσεις (αιτιολογικές σκέψεις 94 έως 102 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Κατά συνέπεια, το εν λόγω κοινοτικό όργανο κήρυξε αυτές τις ενισχύσεις ασύμβατες με την κοινή αγορά (άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και διέταξε την ανάκτησή τους (άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

14 Στο παράρτημα της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έχει καταρτίσει κατάλογο των 769 αιτούντων επιδοτήσεις κατ' εφαρμογή της προσωρινής ρυθμίσεως και προσθέτει, σε σχέση με καθένα απ' αυτούς, ενδεχομένως, το όνομα μιας εταιρίας πετρελαίου υπό τον τίτλο «Εταιρία πετρελαίου/Σύμβαση σήματος» καθώς και το όνομα εταιρίας πετρελαίου υπό τον τίτλο «Εταιρία πετρελαίου/Σήμα ομίλου». Το όνομα της προσφεύγουσας περιλαμβάνεται, και υπό τους δύο τίτλους, όσον αφορά δεκαέξι πρατήρια υγρών καυσίμων.

15 Με έγγραφο της 6ης Οκτωβρίου 1999, το ολλανδικό Υπουργείο Οικονομικών γνωστοποίησε στην προσφεύγουσα κατάλογο δεκατριών πρατηρίων υγρών καυσίμων, μεταξύ των δεκαέξι πρατηρίων υγρών καυσίμων σε σχέση με τα οποία

υφίστατο η διπλή μνεία «Q8» στο παράρτημα της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθώς και το ποσό των εισπραχθεισών από καθένα από αυτά τα δεκατρία πρατήρια επιδοτήσεων, βάσει της προσωρινής ρυθμίσεως, διευκρινίζοντας ότι αυτά «τα στοιχεία [ήσαν] ανεπαρκή προκειμένου να δοθεί [στην προσφεύγουσα] συνοπτική περιγραφή των συνεπειών της [προσβαλλομένης αποφάσεως] που την ενδιαφέρουν». Στην προσβαλλόμενη απόφαση, δύο από αυτά τα πρατήρια υγρών καυσίμων, που εξατομικεύονται υπό τους αριθμούς 333 και 347, έχουν καταταγεί de facto στην κατηγορία Co/Co (άρθρο 2, στοιχείο β΄, τρίτο εδάφιο), τέσσερα πρατήρια υγρών καυσίμων, που εξατομικεύονται υπό τους αριθμούς 419, 454, 459 και 483, έχουν καταταγεί στην κατηγορία Do/Do με ρήτρα περί διαχειρίσεως τιμών (άρθρο 2, στοιχείο γ΄) και επτά πρατήρια υγρών καυσίμων, που εξατομικεύονται υπό τους αριθμούς 127, 211, 230, 271, 387, 494 και 519, έχουν καταταγεί στην κατηγορία Co/Do με ρήτρα περί διαχειρίσεως τιμών (άρθρο 2, στοιχείο δ΄).

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

16 Μεταξύ 20ής Σεπτεμβρίου 1999 και 19ης Ιανουαρίου 2000, υποβλήθηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου 74 προσφυγές κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως.

17 Στις 9 Οκτωβρίου 1999, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως προσφυγή που πρωτοκολλήθηκε υπό τα στοιχεία C-382/99.

18 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 10 Δεκεμβρίου 1999, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως, της οποίας είχε λάβει γνώση μόλις στις 6 Οκτωβρίου 1999.

19 Με διάταξη της 9ης Μαρτίου 2000, ο πρόεδρος του πρώτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου ανέστειλε, κατόπιν ακροάσεως των διαδίκων, τη διαδικασία όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, σύμφωνα με το άρθρο 77, στοιχείο α΄, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, εν αναμονή εκδόσεως της αποφάσεως του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-382/99.

20 Στις 13 Ιουνίου 2002, το Δικαστήριο εξέδωσε την απόφαση Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής στην υπόθεση C-382/99 (Συλλογή 2002, σ. I-5163), απόφαση με την οποία απέρριψε την προσφυγή. Κατά συνέπεια, συνεχίστηκε η διαδικασία όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση.

21 Κατόπιν προσκλήσεως του Πρωτοδικείου, η προσφεύγουσα κατέθεσε τις παρατηρήσεις της επί των συνεπειών που πρέπει να αντληθούν από την απόφαση Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, βλ. ανωτέρω σκέψη 20, όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση.

22 Δεδομένου ότι η σύνθεση των τμημάτων του Πρωτοδικείου έχει μεταβληθεί από το νέο δικαστικό έτος, ο εισηγητής δικαστής τοποθετήθηκε στο δεύτερο πενταμελές τμήμα, στο οποίο, κατά συνέπεια, ανατέθηκε η υπό κρίση υπόθεση.

23 Με διάταξη της 25ης Σεπτεμβρίου 2003, κατόπιν ακροάσεως των διαδίκων, ο πρόεδρος του δευτέρου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου έκανε δεκτή την παρέμβαση του Βασιλείου των Κάτω Χωρών υπέρ της προσφεύγουσας.

24 Με έγγραφο της 20ής Φεβρουαρίου 2003, η Επιτροπή ενημέρωσε το Πρωτοδικείο για την κατάσταση σχετικά με την είσπραξη της επίμαχης ενισχύσεως. Από το έγγραφο αυτό προκύπτει ότι, προκειμένου περί των εταιριών πετρελαίου, οι ολλανδικές αρχές, σε συμφωνία με την Επιτροπή, καθόρισαν ένα γενικό τρόπο

υπολογισμού όσον αφορά τον καθορισμό του ποσού των επιδοτήσεων που έπρεπε να ανακτηθούν. Στις εταιρίες αυτές εναπόκειτο να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί αυτού του τρόπου υπολογισμού.

25 Κατόπιν προσκλήσεως του Πρωτοδικείου, η προσφεύγουσα υπέβαλε, με έγγραφο της 27ης Αυγούστου 2003, τις παρατηρήσεις της σχετικά με το έγγραφο της Επιτροπής της 20ής Φεβρουαρίου 2003.

26 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (δεύτερο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία.

27 Οι διάδικοι ανέπτυξαν προφορικώς τις θέσεις τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη συνεδρίαση της 22ας Νοεμβρίου 2005.

28 Το Βασίλειο των Κάτω Χωρών παραιτήθηκε από το δικαίωμα να καταθέσει υπόμνημα παρεμβάσεως και να παρέμβει κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

29 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την απόφαση·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

30 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως μερικώς απαράδεκτη·

— να την απορρίψει κατά τα λοιπά ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

Επί του περιεχομένου της προσφυγής

Επί των οικείων πρατηρίων υγρών καυσίμων

31 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι οι λόγοι ακυρώσεως που προβάλλει η προσφεύγουσα προς στήριξη των αιτημάτων της αφορούν αποκλειστικώς δεκατρία πρατήρια υγρών καυσίμων που κατονομάζονται στο έγγραφο των ολλανδικών αρχών της 6ης Οκτωβρίου 1999 (βλ. ανωτέρω σκέψη 15), δηλαδή τα πρατήρια υγρών καυσίμων υπ' αριθ. 127, 211, 230, 271, 333, 347, 387, 419, 454, 459, 483, 494 και 519. Εξ αυτού προκύπτει ότι η προσφεύγουσα ζητεί τη μερική ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως αποκλειστικώς και μόνο στο μέτρο που αυτή αφορά τα εν λόγω δεκατρία πρατήρια υγρών καυσίμων.

32 Παρ' όλ' αυτά, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, θεωρήθηκε ως δεδομένο ότι οι ολλανδικές αρχές, με τη συμφωνία της Επιτροπής, δεν ζητούν πλέον από την προσφεύγουσα την επιστροφή, δυνάμει της προσβαλλομένης αποφάσεως, των επιδοτήσεων που δόθηκαν όσον αφορά επτά πρατήρια υγρών καυσίμων, συγκεκριμένα, τα υπ' αριθ. 230, 333, 347, 419, 454, 459 και 519.

33 Όμως, κατά πάγια νομολογία, μια προσφυγή ακυρώσεως που έχει ασκηθεί από φυσικό ή νομικό πρόσωπο είναι παραδεκτή μόνο στο μέτρο που ο προσφεύγων έχει έννομο συμφέρον για την ακύρωση της προσβαλλομένης πράξεως (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 14ης Σεπτεμβρίου 1995, Τ-480/93 και Τ-483/93, Antillean Rice Mills κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2305, σκέψη 59, και της 14ης Απριλίου 2005, Τ-141/03, Sniace κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-1197, σκέψη 25). Προκειμένου να μπορεί ένας προσφεύγων να συνεχίσει προσφυγή με αίτημα την ακύρωση αποφάσεως πρέπει να εξακολουθεί αυτός να έχει προσωπικό συμφέρον για την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. διάταξη του Πρωτοδικείου της 17ης Οκτωβρίου 2005, Τ-28/02, First Data κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 36 και 37, καθώς και την παρατιθέμενη σχετικώς νομολογία).

34 Εν προκειμένω, στο μέτρο που η Ολλανδική Κυβέρνηση δεν αξιώνει πλέον από την προσφεύγουσα την επιστροφή των ληφθεισών για αυτά τα επτά πρατήρια υγρών καυσίμων επιδοτήσεων, η προσφεύγουσα δεν φέρει πλέον, με βάση την προσβαλλόμενη απόφαση —νοούμενη υπό το φως της συμφωνίας μεταξύ Ολλανδικής Κυβερνήσεως και Επιτροπής κατόπιν της συνεργασίας τους για την επίλυση των εκτελεστικών δυσχερειών της αποφάσεως αυτής—, καμία νομική υποχρέωση όσον αφορά αυτά τα επτά πρατήρια. Καθώς η προσφεύγουσα δεν υπόκειται πλέον σε υποχρέωση επιστροφής, η ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν θα της παρείχε εν προκειμένω κανένα όφελος. Επομένως, αυτή δεν έχει πλέον συμφέρον για την άσκηση προσφυγής όσον αφορά τα εν λόγω πρατήρια.

35 Κατά συνέπεια, η υπό κρίση προσφυγή πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη στο μέτρο που αφορά τα πρατήρια υγρών καυσίμων υπ' αριθ. 230, 333, 347, 419, 454, 459 και 519.

Επί του περιεχομένου της αποφάσεως του Δικαστηρίου

36 Η Επιτροπή, επαφιέμενη στην κρίση του Πρωτοδικείου, θεωρεί απαράδεκτους τους λόγους και τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας που προβλήθηκαν ήδη στο Δικαστήριο στο πλαίσιο της υποθέσεως C-382/99 και απορρίφθησαν με την απόφαση Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, βλ. ανωτέρω σκέψη 20.

37 Η θέση αυτή πρέπει να απορριφθεί για δύο λόγους. Πρώτον, η αναστολή της ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασίας, δυνάμει του άρθρου 54, τρίτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, εν αναμονή της επιλύσεως μιας ενώπιον του Δικαστηρίου εκδικαζομένης υποθέσεως με την οποία αμφισβητείται, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, το κύρος της ίδιας πράξεως, ουδόλως σημαίνει ότι το Πρωτοδικείο παύει να είναι αρμόδιο για την επίλυση της εκκρεμούσης ενώπιον αυτού διαφοράς· αντιθέτως, εξακολουθεί αυτό να είναι πλήρως και αποκλειστικώς αρμόδιο για την εκ νέου εκδίκασή της, κατά την ημερομηνία επελεύσεως του γεγονότος που θέτει τέρμα στην αναστολή. Δεύτερον, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας απαγορεύει οι περιεχόμενοι σε μια εγκύρως ασκηθείσα προσφυγή λόγοι ακυρώσεως και επιχειρήματα να απορριφθούν από άλλο δικαστήριο ενώπιον του οποίου ο ασκήσας την προσφυγή αυτή δεν μπόρεσε ούτε να εμφανιστεί ούτε να αναπτύξει τα επιχειρήματά του.

38 Μολονότι η αρχή της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, στην υλοποίηση της οποίας συντελούν οι διάδικοι με τις ενέργειές τους, μπορεί να οδηγήσει τους τελευταίους στο να περιορίσουν την προσφυγή και την άμυνά τους στα ζητήματα που εμφανίζουν πραγματικές διαφορές σε σχέση με αυτά που επιλύθηκαν από το Δικαστήριο, το Πρωτοδικείο δεν δύναται, άνευ ετέρου, να προβεί, υποκαθιστώντας τους διαδίκους, σ' αυτόν τον περιορισμό, απορρίπτοντας ως απαράδεκτους ορισμένους λόγους που έχουν ήδη προβληθεί ενώπιον του Δικαστηρίου. Αντιθέτως, η μη εποικοδομητική στάση ενός διαδίκου είναι δυνατόν να συνεπάγεται μη αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς έξοδα και να μπορεί να ληφθεί υπόψη κατά τον καταμερισμό των εξόδων.

39 Όμως, μολονότι το Πρωτοδικείο έχει κρίνει ότι αναστολή ήταν αναγκαία ενόψει του ότι αμφισβητούνταν, τόσο ενώπιον του Δικαστηρίου όσο και ενώπιον αυτού, το κύρος μιας και της αυτής πράξεως και μολονότι είναι προφανές ότι η δοθείσα από

το Δικαστήριο στο πλαίσιο αυτό απάντηση πρέπει να τύχει σεβασμού, παρ' όλ' αυτά, στο Πρωτοδικείο εναπόκειται, ως δικαστή των πραγματικών περιστατικών, να διαπιστώσει αν η δοθείσα από το Δικαστήριο απάντηση μπορεί να τύχει εφαρμογής και εν προκειμένω, ενόψει τυχόν διαφορών επί πραγματικών ή νομικών στοιχείων (βλ., κατά την έννοια αυτή, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Δεκεμβρίου 2001, Emesa Sugar κατά Συμβουλίου, Τ-43/98, Συλλογή 2001, σ. II-3519, σκέψη 73). Σε περίπτωση υπάρξεως διαφορών, στο Πρωτοδικείο εναπόκειται να επιλύσει το ζήτημα εάν αυτές οι διαφορές οδηγούν σε λύση διαφορετική αυτής που δόθηκε από το Δικαστήριο. Ελλείψει τέτοιων διαφορών και ενώπιον της επιμονής ενός διαδίκου να στηρίζεται σε λόγους ομοίους προς αυτούς που ήδη απορρίφθηκαν από το Δικαστήριο, το Πρωτοδικείο μπορεί να ωθηθεί στο να απορρίψει, με αιτιολογημένη διάταξη, τους σχετικούς λόγους, καθώς αυτοί είναι προδήλως αβάσιμοι.

Επί της ουσίας

40 Η προσφεύγουσα προέβαλε, αρχικώς, τέσσερις λόγους ακυρώσεως, αντλούμενους, πρώτον, από την ύπαρξη πραγματικών πλανών, δεύτερον, από την παραγνώριση της εννοίας της κρατικής ενισχύσεως, τρίτον, από την εσφαλμένη εφαρμογή του κανόνα de minimis και, τέταρτον, από την παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως.

41 Το Πρωτοδικείο λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η προσφεύγουσα, με τις υποβληθείσες κατόπιν της αποφάσεως Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, βλ. ανωτέρω σκέψη 20, παρατηρήσεις της, παραιτήθηκε του λόγου της σχετικά με εσφαλμένη εφαρμογή του κανόνα de minimis.

42 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι ο πρώτος λόγος της προσφεύγουσας αφορά αποκλειστικώς τα πρατήρια υγρών καυσίμων υπ' αριθ. 230, 333, 347, 419, 454, 459 και 519. Δεδομένου ότι η προσφυγή κρίθηκε απαράδεκτη όσον αφορά αυτά τα πρατήρια (βλ. ανωτέρω σκέψη 35), το απαράδεκτο αυτό συμπαρασύρει και αυτό του παρόντος λόγου.

43 Επομένως, μένει να εξεταστούν μόνον οι δύο εναπομένοντες λόγοι, που αντλούνται, πρώτον, από την παραγνώριση της εννοίας της κρατικής ενισχύσεως και, δεύτερον, από την παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως.

Επί της παραγνωρίσεως της εννοίας κρατικής ενισχύσεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

44 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Επιτροπή παραγνώρισε την έννοια της κρατικής ενισχύσεως, θεωρώντας ως διαπιστωμένες την ύπαρξη πλεονεκτήματος προς όφελός της, τη χρησιμοποίηση κρατικών πόρων και τη στρέβλωση του ανταγωνισμού.

45 Η προσφεύγουσα αναγνωρίζει ότι οι διευθύνοντες τα πέντε πρατήρια υγρών καυσίμων υπ' αριθ. 127, 211, 371, 387 και 494 που της ανήκουν και ο ιδιοκτήτης του πρατηρίου υγρών καυσίμων υπ' αριθ. 483 συνήψαν μαζί της σύμβαση αποκλειστικού εφοδιασμού με ρήτρα διαχειρίσεως τιμών.

46 Με το πρώτο σκέλος του λόγου της, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Επιτροπή κακώς ερμήνευσε τη ρήτρα της διαχειρίσεως τιμών. Στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή θεώρησε ότι η παρέμβαση των εταιριών πετρελαίου λόγω των ρητρών διαχειρίσεως τιμών ήταν υποχρεωτική. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, στο μέτρο που την αφορά, αποφασίζει απολύτως ελεύθερα εάν θα παρέμβει ή όχι προς όφελος του έχοντος την εκμετάλλευση. Έτσι, το άρθρο 6 του «Price management systeem» της (σύστημα διαχειρίσεως τιμών) προβλέπει τους όρους υπό τους οποίους η προσφεύγουσα έχει τη «δυνατότητα» να αναλάβει μέρος του οφειλομένου στη

μείωση της τιμής λιανικής πωλήσεως κόστους. Εξάλλου, το τελευταίο εδάφιο του άρθρου αυτού προβλέπει ότι η προσφεύγουσα δύναται, ανά πάσα στιγμή, να τροποποιήσει «μονομερώς» τη ρήτρα της. Προβάλλει ότι αυτή χρησιμοποιεί ελευθέρως τη ρήτρα όταν θεωρεί κάτι τέτοιο χρήσιμο για την εξυπηρέτηση των εμπορικών της συμφερόντων. Επομένως, κακώς η Επιτροπή διατείνεται ότι η προσφεύγουσα είχε την υποχρέωση να εφαρμόζει το σύστημα αυτό.

47 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο να αγνοήσει τις γενικές θεωρήσεις της Επιτροπής σχετικά με τις ρήτρες διαχειρίσεως τιμών και να ασχοληθεί με την ειδική ρήτρα της προσφεύγουσας. Εξάλλου, το Δικαστήριο αρκέστηκε, στην απόφασή του Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, βλ. ανωτέρω σκέψη 20, να κρίνει ότι η Επιτροπή είχε θεωρήσει πιθανή την ύπαρξη εμμέσων ενισχύσεων στις επιχειρήσεις πετρελαίου απλώς και μόνο λόγω της υπάρξεως παρομοίων ρητρών.

48 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο να υποχρεώσει την Επιτροπή να προσκομίσει το κείμενο των ρητρών διαχειρίσεως τιμών επί των οποίων αυτή στηρίζεται. Με το δεύτερο σκέλος του λόγου της, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι δεν ευνοήθηκε από την ενίσχυση. Με τη δική της θέληση χορήγησε διάφορες αντισταθμίσεις στα έξι οικεία πρατήρια υγρών καυσίμων βάσει της ρήτρας διαχειρίσεως τιμών για συνολικό ποσό 1 083 058 NLG, όπως αποδεικνύεται από τα συνημμένα στο δικόγραφο της προσφυγής της έγγραφα. Αντί να δηλωθεί ότι η προσφεύγουσα επωφελήθηκε της εν λόγω ενισχύσεως, θα έπρεπε να διαπιστωθεί ότι τα εν λόγω πρατήρια υγρών καυσίμων έλαβαν τόσο την ενίσχυση όσο και την αποζημίωση που προβλεπόταν από την ρήτρα που εφάρμοζε η προσφεύγουσα. Έστω και αν η συλλογιστική της Επιτροπής ήταν ορθή, quod non, οι ολλανδικές αρχές θα μπορούσαν να εξαναγκασθούν, σε περίπτωση μερικής αντισταθμίσεως, να ανακτήσουν μέρος μόνο της «πραγματικής» αντισταθμίσεως.

49 Η προσφεύγουσα απορρίπτει τη συλλογιστική της Επιτροπής κατά την οποία τα πραγματικά της επιχειρήματα είναι απαράδεκτα για τον λόγο ότι δεν προβλήθηκαν κατά τη διοικητική διαδικασία. Υπενθυμίζει ότι αυτή η διαδικασία διεξάγεται, κατά

πρώτον, μεταξύ της Επιτροπής και του οικείου κράτους μέλους. Οι λοιποί ενδιαφερόμενοι λαμβάνονται υπόψη μόνον εφόσον είχαν αποτελέσει το αντικείμενο ιδιαίτερης πληροφόρησης, πράγμα που δεν συμβαίνει στην περίπτωσή της.

50 Με το τρίτο σκέλος του λόγου, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, δοθέντος ότι η επίμαχη ενίσχυση δεν είχε καμία συνέπεια ως προς την ίδια, δεν υφίσταται, όσον αφορά την περίπτωσή της, κανένας κρατικός πόρος. Επιπλέον, δεν μπορεί να υφίσταται στρέβλωση του ανταγωνισμού εφόσον, ακόμη και αν θεωρηθεί η συλλογιστική της Επιτροπής ορθή, όλοι οι προμηθευτές ευνοούνται κατά τον ίδιο τρόπο, τόσο στο πλαίσιο των Κάτω Χωρών όσον και από πλευράς των δραστηριοποιουμένων στη Γερμανία θυγατρικών τους. Τέλος, λόγω του κανόνα de minimis, οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών δεν επηρεάστηκαν.

51 Η Επιτροπή προβάλλει το βάσιμο της αναπτυχθείσας στην προσβαλλόμενη απόφαση αναλύσεως, όπως αυτή επιβεβαιώθηκε από την απόφαση Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, βλ. ανωτέρω σκέψη 20.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

52 Με το πρώτο σκέλος του λόγου της, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι η ρήτρα της διαχειρίσεως τιμών δεν είναι υποχρεωτική και ότι, επομένως, δεν αντιστοιχεί στην περιγραφόμενη στην προσβαλλόμενη απόφαση ρήτρα.

53 Επιβάλλεται, εκ προοιμίου, η διαπίστωση ότι η Επιτροπή είχε ασφαλή γνώση της ρήτρας διαχειρίσεως τιμών της προσφεύγουσας όταν ελάμβανε την προσβαλλόμενη απόφαση. Έτσι, η Επιτροπή είχε στη διάθεσή της 574 συμφωνίες αποκλειστικής αγοράς που συνέδεαν τα οικεία πρατήρια υγρών καυσίμων με τις εταιρίες πετρελαίου (αιτιολογική σκέψη 7 της προσβαλλομένης αποφάσεως), όπου

περιλαμβανόταν γενικώς ρήτρα διαχειρίσεως τιμών. Επιπλέον, όσον αφορά την περίπτωση της προσφεύγουσας, η ρήτρα της τελευταίας είχε αποτελέσει το αντικείμενο ιδιαίτερης μνείας στην προσβαλλόμενη απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 28, 31, 49 και 50). Εξάλλου, η Επιτροπή συμπεριέλαβε στο παράρτημα του υπομνήματος αντικρούσεως τέσσερις συμβάσεις αποκλειστικής αγοράς που είχαν συναφθεί μεταξύ της προσφεύγουσας και ορισμένων από τα έξι πρατήρια υγρών καυσίμων, συμβάσεις με τις οποίες η προσφεύγουσα αναγνώριζε ότι είχε συμφωνήσει για ρήτρα διαχειρίσεως τιμών (πρατήρια υγρών καυσίμων υπ' αριθ. 127, 211, 371 και 387). Συνεπώς, ουδείς λόγος συντρέχει να γίνει δεκτό το αίτημα της προσφεύγουσας με το οποίο αυτή ζητεί να προσκομίσει η Επιτροπή το κείμενο των ρητρών διαχειρίσεως τιμών στο οποίο αυτή στηρίζεται.

54 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή περιέγραψε τις ρήτρες διαχειρίσεως τιμών ως εξής:

«Η ρήτρα συνήθως προβλέπει ότι η εταιρεία πετρελαίου μπορεί να καλύψει τμήμα του κόστους της έκπτωσης που θα χορηγηθεί από τον ασκούντα εκμετάλλευση στον βαθμό που οι όροι της εγχώριας ή/και διεθνούς αγοράς καθιστούν επιθυμητή ή απαραίτητη τη χορήγηση των εκπτώσεων αυτών είτε σε βραχυπρόθεσμη είτε σε μακροπρόθεσμη βάση. Συχνά απαιτούνται διαβουλεύσεις μεταξύ των μερών προτού εισαχθούν τέτοιες εκπτώσεις» (αιτιολογική σκέψη 84 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Θεώρησε ότι αυτή η ρήτρα «υποχρέων[ε] τον προμηθευτή να αποζημιώσει τον μεταπωλητή, τουλάχιστον εν μέρει, για ζημίες που [είχαν σημειωθεί] ως αποτέλεσμα [...] [της αυξήσεως] των φόρων κατανάλωσης» (αιτιολογική σκέψη 85 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Εξ αυτού η Επιτροπή συνήγαγε το συμπέρασμα ότι, «χορηγώντας ενίσχυση στους μεταπωλητές ως αντιστάθμιση των ζημίων που απέρρευσαν από αυξήσεις στους ειδικούς φόρους κατανάλωσης στα ελαφρά έλαια [στις Κάτω Χώρες], [μπορούσε να θεωρηθεί ότι] η Ολλανδική Κυβέρνηση, πράγματι αποζημίων[ε] τον προμηθευτή πλήρως ή εν μέρει για την υποχρέωσή του βάσει [αυτής της ρήτρας]» (αιτιολογική σκέψη 85 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

55 Έτσι, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η ρήτρα διαχειρίσεως τιμών αποτελεί μέρος των δεσμευουσών πρατήρια υγρών καυσίμων και τις εταιρίες πετρελαίου συμβατικών υποχρεώσεων χωρίς, ωστόσο, να έχει κατ' ανάγκη αυτή η ρήτρα υποχρεωτικό και/ή αυτόματο χαρακτήρα.

56 Με την απόφασή του Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, βλ. ανωτέρω σκέψη 20, παρά το επιχείρημα του προσφεύγοντος ότι οι ρήτρες διαχειρίσεως τιμών, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, δεν δημιουργούν ανεπιφύλακτη υποχρέωση, σε βάρος των εταιριών πετρελαίου, για συμμετοχή στις μειώσεις τιμών λιανικής πωλήσεως (σκέψη 57), το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ενίσχυση στα πρατήρια υγρών καυσίμων είχε ως αποτέλεσμα την απαλλαγή των εταιριών πετρελαίου από την υποχρέωσή τους αναλήψεως εν όλω ή εν μέρει του κόστους της μειώσεως της τιμής λιανικής πωλήσεως που είχε οριστεί από τον διανομέα τους, και τούτο προκειμένου να αποφευχθούν απώλειες μεριδίων αγοράς (σκέψη 66). Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι οι αναλυθείσες από την Επιτροπή ρήτρες διαχειρίσεως τιμών ήσαν υποχρεωτικές, χωρίς το Δικαστήριο να λάβει ευθέως θέση επί του ανεπιφύλακτου χαρακτήρα αυτής της υποχρεώσεως.

57 Η ανάλυση αυτή συνάδει με αυτήν του γενικού εισαγγελέα Léger ο οποίος χρησιμοποίησε την ίδια φόρμουλα με αυτήν του Δικαστηρίου στις προτάσεις του στην απόφαση Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, βλ. ανωτέρω σκέψη 20 (Συλλογή 2002, σ. I-5167). Ο εν λόγω γενικός εισαγγελέας κατέδειξε το βάσιμο αυτής της φόρμουλας υποστηρίζοντας ότι, ελλείψει ενισχύσεως, θα θεωρούσε «πολύ πιθανόν» ότι οι εταιρίες θα εφαρμόσουν τη ρήτρα διαχειρίσεως τιμών κατόπιν αιτήσεως των διανομέων τους για να αποτραπεί το ενδεχόμενο απωλείας μεριδίων της αγοράς (σκέψη 129 των προτάσεων).

58 Περαιτέρω, πρέπει να εξεταστεί η ρήτρα της προσφεύγουσας. Σύμφωνα με το κείμενο αυτής της ρήτρας διαχειρίσεως τιμών, γνωστής ως «SGP», που έχει παρασχεθεί από την προσφεύγουσα:

«Η SGP παρέχει τη δυνατότητα [στην προσφεύγουσα], υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις [κατωτέρω], να αναλάβει το κόστος μέρους της μειώσεως της τιμής λιανικής πωλήσεως που έχει παρασχεθεί από τον αποκλειστικό διανομέα [...]

Οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι διατεθειμένη [η προσφεύγουσα] να αναλάβει το κόστος της συμμετοχής που μνημονεύεται στους πίνακες της SGP είναι οι ακόλουθες:

α) Πραγματική πιθανότητα απωλείας κύκλου εργασιών.

β) Πρέπει οπωσδήποτε να υφίσταται καλή συνεννόηση με [την προσφεύγουσα], δηλαδή να συμμετέχει [η προσφεύγουσα] αποκλειστικώς ύστερα από συνεννόηση με τον επιθεωρητή [της προσφεύγουσας] που είναι επιφορτισμένος με τη ζώνη του αποκλειστικού διανομέα και εφόσον αυτός ο επιθεωρητής είναι σύμφωνος με τη συμμετοχή [της προσφεύγουσας].

γ) Ο αποκλειστικός διανομέας μπορεί μόνο να διεκδικήσει τη συμμετοχή [της προσφεύγουσας] μετά από γραπτή συμφωνία, βλ. παράρτημα.

[...]

[Η προσφεύγουσα] δικαιούται ανά πάσα στιγμή, κατά τη διάρκεια ισχύος της συμβάσεως, να τροποποιήσει προσωρινώς την SGP μονομερώς (εν όλω ή εν μέρει).»

59 Σχετικώς δεν προκύπτει ότι η προσφεύγουσα επιφυλάσσεται του δικαιώματος να μην γίνει χρήση της ρήτρας της διαχειρίσεως τιμών. Έτσι, η ρήτρα αυτή απλώς παρέχει στην προσφεύγουσα τη «δυνατότητα» αντισταθμίσεως ενός μέρους της μειώσεως των τιμών λιανικής πωλήσεως. Ομοίως, μόνον η έγγραφη δήλωση της συμμετοχής της προσφεύγουσας στην αντιστάθμιση της μειώσεως των τιμών λιανικής πωλήσεως επιτρέπει στον έχοντα την εκμετάλλευση «να διεκδικήσει» την εφαρμογή αυτής της ρήτρας. Επιπλέον, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα έχει από μόνη της το δικαίωμα μονομερούς τροποποιήσεως της εν λόγω ρήτρας ενισχύει την

εντύπωση ότι η προσφεύγουσα διαθέτει απόλυτη εξουσία επ' αυτής. Εξ αυτού προκύπτει, κατ' ουσίαν, ότι αυτή η ρήτρα μπορεί να εφαρμόζεται μόνον με τη συμφωνία της προσφεύγουσας.

60 Ωστόσο, από τα προσκομισθέντα από την προσφεύγουσα έγγραφα προκύπτει ότι αυτή εφάρμοζε, τουλάχιστον κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου μέχρι 15 Οκτωβρίου 1997, τη ρήτρα διαχειρίσεως τιμών όσον αφορά όλες τις συμβάσεις που περιείχαν τη ρήτρα αυτή. Εξ αυτού έπεται ότι η προσφεύγουσα πράγματι σκόπευε να εφαρμόζει τη ρήτρα της διαχειρίσεως τιμών.

61 Πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι, όπως αναγνωρίζει και η προσφεύγουσα, η ρήτρα της ανταποκρίνεται σαφώς στην περιγραφή που γίνεται στην αιτιολογική σκέψη 84 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Εξάλλου, η ρήτρα της προσφεύγουσας πράγματι υποχρεώνει την τελευταία στη χορήγηση αντισταθμίσεως, τουλάχιστον εν μέρει στις απώλειες που ο αντισυμβαλλόμενος έχει υποστεί λόγω της αυξήσεως των ειδικών φόρων καταναλώσεως, όπως εκθέτει σχετικώς η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 85 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Πράγματι, όπως και η προσφεύγουσα παραδέχθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, είναι βέβαιο ότι η ρήτρα διαχειρίσεως τιμών έχει προορισμό να εφαρμόζεται σε περίπτωση απωλείας μεριδίων της αγοράς, οφειλομένης, ιδίως, στην αύξηση των ειδικών φόρων καταναλώσεως. Τούτο καταδεικνύεται επίσης από την εκ μέρους της προσφεύγουσας εφαρμογή αυτής της ρήτρας στην προκειμένη περίπτωση. Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η ρήτρα διαχειρίσεως τιμών της προσφεύγουσας πρέπει να θεωρηθεί ως υποχρεωτική, κατά την έννοια της προσβαλλομένης αποφάσεως.

62 Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Επιτροπή δικαιούνταν, όπως είναι επόμενο, να συναγάγει, ενόψει της ρήτρας της προσφεύγουσας, ότι, «χορηγώντας ενίσχυση στους μεταπωλητές ως αντιστάθμιση για ζημίες που απέρρευσαν από αυξήσεις στους ειδικούς φόρους κατανάλωσης στα ελαφρά έλαια [στις Κάτω Χώρες], η Ολλανδική Κυβέρνηση πράγματι αποζημιώνει τον προμηθευτή πλήρως ή εν μέρει για την υποχρέωσή του βάσει [αυτής της ρήτρας]» (αιτιολογική σκέψη 85 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ορθώς κατέγραψε τα πρατήρια υγρών καυσίμων υπ' αριθ. 127, 211, 371, 387, 483 και 494 στο άρθρο 2, στοιχείο γ΄, ή στο άρθρο 2, στοιχείο δ΄, της προσβαλλομένης αποφάσεως, υποχρεώνοντας, έτσι, την προσφεύγουσα να προβεί στην ανάκτηση της ενίσχυσης.

63 Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του παρόντος λόγου πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

64 Με το δεύτερο σκέλος του λόγου της, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι δεν ευνοήθηκε προσωπικώς λόγω της χορηγήσεως επιδοτήσεων στα σχετικά πρατήρια υγρών καυσίμων ή απλώς ευνοήθηκε εν μέρει, εφόσον με τη θέλησή της εφάρμοζε τη ρήτρα της διαχειρίσεως τιμών.

65 Πρέπει, πρώτον, να υπομνησθεί η πάγια νομολογία κατά την οποία ο νόμιμος χαρακτήρας μιας σχετικής με κρατικές ενισχύσεις αποφάσεως πρέπει να εκτιμάται βάσει των πληροφοριών που η Επιτροπή είχε στη διάθεσή της κατά το χρονικό σημείο της εκδόσεως της εν λόγω αποφάσεως (προπαρατεθείσα στην ανωτέρω σκέψη 20 απόφαση του Δικαστηρίου, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, καθώς και απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-276/02, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-8091, σκέψη 31).

66 Όμως, δεν έχει προβληθεί ισχυρισμός σχετικά με το ότι η Επιτροπή είχε γνώση, κατά τη λήψη της προσβαλλομένης αποφάσεως, του γεγονότος ότι η προσφεύγουσα εφάρμοζε πάντα τη ρήτρα της διαχειρίσεως τιμών, και τούτο παρά τη θέσπιση της προσωρινής ρυθμίσεως. Κατά συνέπεια, έστω και αν αυτό θεωρηθεί ακριβές, το γεγονός αυτό δεν θίγει τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως.

67 Δεύτερον, πρέπει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή, όταν βρίσκεται ενώπιον ενός καθεστώτος ενισχύσεων, όπως το προκείμενο, δεν είναι γενικώς σε θέση, ούτε υποχρεούται, να προσδιορίσει με ακρίβεια το ποσό της ενισχύσεως που έχει ληφθεί από καθένα από τους κατ' ιδίαν ωφελουμένους. Ως εκ τούτου, οι ιδιαίτερες όσον αφορά καθένα από τους ωφελουμένους ενός καθεστώτος ενισχύσεων περιστάσεις πρέπει να εκτιμώνται μόνον κατά το στάδιο της ανακτήσεως της ενισχύσεως (βλ., κατά την έννοια αυτή, την απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Μαρτίου 2002, C-310/99, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-2289, σκέψεις 89 έως 91, καθώς και την παρατιθέμενη σχετικώς νομολογία). Η προσέγγιση αυτή έχει εν προκειμένω επιβεβαιωθεί από το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα στην

ανωτέρω σκέψη 20 απόφαση του Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, απόφαση με την οποία το εν λόγω κοινοτικό όργανο έκρινε ότι «η υποχρέωση για ένα κράτος μέλος να υπολογίζει επακριβώς το ποσό των ενισχύσεων που πρέπει να αναζητηθούν, ιδίως όταν, όπως εν προκειμένω, και επί μεγάλου αριθμού πρατηρίων, ο υπολογισμός αυτός εξαρτάται από πληροφορίες που αυτό δεν προσκόμισε στην Επιτροπή, εγγράφεται στο ευρύτερο πλαίσιο της υποχρεώσεως ειλικρινούς συνεργασίας που συνδέει αμοιβαίως την Επιτροπή και τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή των κανόνων της Συνθήκης στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων» (σκέψη 91).

68 Κατά συνέπεια, έστω και αν υποτεθούν ακριβή τα προβαλλόμενα από την προσφεύγουσα περιστατικά, αυτά δεν θα μπορούσαν να θίξουν το κύρος της προσβαλλομένης αποφάσεως, αλλά απλώς να επηρεάσουν τον τρόπο ανακτήσεως της ενισχύσεως. Όμως, κατά πάγια νομολογία, «σε περίπτωση απουσίας σχετικών κοινοτικών ρυθμίσεων, η αναζήτηση ενισχύσεως που έχει κηρυχθεί ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο» (βλ. την προπαρατεθείσα στην ανωτέρω σκέψη 20 απόφαση, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, σκέψη 90, καθώς και την παρατιθέμενη σχετικώς νομολογία). Στα εθνικά δικαστήρια εναπόκειται ο καθορισμός των σχετικών λεπτομερειών (βλ., υπό την έννοια αυτή, τη διάταξη του Δικαστηρίου της 24ης Ιουλίου 2003, C-297/01, Sicilcassa κ.λπ., Συλλογή 2003, σ. I-7849, σκέψεις 41 και 42, και καθώς και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουνίου 1995, Τ-459/93, Siemens κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1675, σκέψη 104).

69 Όταν, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, το οικείο κράτος μέλος έχει επικαλεστεί την ύπαρξη δυσχερειών σχετικά με την εκτέλεση της αποφάσεως της Επιτροπής σχετικά με την ενίσχυση και έχει επιλύσει αυτές τις δυσχέρειες στο πλαίσιο της ειλικρινούς συνεργασίας με την Επιτροπή τα τελικώς ληφθέντα από το κράτος αυτό μέλος εκτελεστικά μέτρα εμπίπτουν στη δικαιοδοσία των εθνικών δικαστηρίων. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση κατά την οποία η Επιτροπή έχει συναινέσει στην προταθείσα από το οικείο κράτος μέλος εκτέλεση. Η συναίνεση αυτή εκφράζει απλώς τη γνώμη της Επιτροπής ως προς το αποδεκτό, από κοινοτικής πλευράς, της εκτελέσεως αυτής, ενόψει των σχετικών δυσχερειών που έχει συναντήσει αυτό το κράτος μέλος, πλην όμως ουδόλως μεταβάλλει την ευθύνη του οικείου κράτους μέλους ως προς τον εντοπισμό και τον τρόπο επιλύσεως των δυσχερειών αυτών. Σε περίπτωση που επρόκειτο να υφίσταται ένδικη διαδικασία σχετικά με την ανάκτηση της ενισχύσεως ύστερα από αυτή τη συναίνεση, ιδίως ενόψει των περιεχομένων στην προσβαλλόμενη απόφαση πραγματικών διαπιστώσεων και ενόψει του ακριβούς ποσοτικού προσδιορισμού του πραγματικού πλεονεκτήματος για το οποίο πρέπει να γίνει η ανάκτηση, στα εθνικά δικαστήρια εναπόκειται η επίλυση αυτών των επιμόνων εκτελεστικών δυσχερειών διά της εφαρμογής των εθνικών τους

κανόνων, έχοντας υπόψη την προσβαλλόμενη απόφαση και, στο μέτρο που παρίσταται ανάγκη, αυτές τις επίμονες δυσχέρειες, λαμβανομένης υπόψη της συναινέσεως της Επιτροπής. Σε περίπτωση αμφιβολιών, τα εθνικά δικαστήρια έχουν πάντοτε τη δυνατότητα, δυνάμει της αρχής της ειλικρινούς συνεργασίας, να απευθύνουν σχετικό ερώτημα στην Επιτροπή (βλ., κατά την έννοια αυτή, την απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Ιουλίου 1996, C-39/94, SFEI κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-3547, σκέψεις 49 και 50, και την παρατιθέμενη σχετικώς νομολογία, καθώς και, κατ' αναλογία, την προπαρατεθείσα στην ανωτέρω σκέψη 20 απόφαση, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, σκέψεις 91 και 92) ή να υποβάλουν σχετικό προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο (βλ. την προπαρατεθείσα στην ανωτέρω σκέψη 68 απόφαση, Siemens κατά Επιτροπής, σκέψη 104, καθώς και την παρατιθέμενη σχετικώς νομολογία).

70 Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος του παρόντος λόγου πρέπει να απορριφθεί ως αναποτελεσματικό.

71 Με το τρίτο σκέλος του λόγου της, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η ενίσχυση ούτε είχε ως συνέπεια οποιαδήποτε στρέβλωση του ανταγωνισμού ούτε επηρέασε το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως λόγω του κανόνα de minimis.

72 Τα επιχειρήματα αυτά είχαν προβληθεί στο Δικαστήριο στο πλαίσιο της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα στην ανωτέρω σκέψη 20 απόφαση Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (σκέψη 30, in fine). Το Δικαστήριο απέρριψε τα επιχειρήματα αυτά συνολικώς (σκέψεις 37 έως 39), παραπέμποντας, ιδίως, προκειμένου περί των εταιριών πετρελαίου όπως η προσφεύγουσα, στις σκέψεις 60 έως 66 της αποφάσεώς του. Έτσι, το Δικαστήριο έκρινε ότι η ενίσχυση σκοπούσε στο να αποφευχθεί, λόγω της ανόδου της τιμής των καυσίμων συνεπεία της αυξήσεως των ειδικών φόρων καταναλώσεως στις Κάτω Χώρες, μείωση του κύκλου εργασιών όσον αφορά τα κείμενα πλησίον των γερμανικών συνόρων πρατήρια υγρών καυσίμων τους, και τούτο ενόψει των ανταγωνιστικότερων τιμών που ίσχυαν στη Γερμανία (σκέψη 63). Το ίδιο κοινοτικό όργανο πρόσθεσε ότι παρόμοιος στόχος επιδιωκόταν επίσης από τις ρήτρες διαχειρίσεως τιμών (σκέψη 64). Διαπίστωσε ότι οι ενισχύσεις που καταβάλλονταν στα πρατήρια υγρών καυσίμων που συνδέονταν με εταιρίες πετρελαίου μέσω ρητρών διαχειρίσεως τιμών συνεπάγονταν οικονομικές συνέπειες για τις οικείες εταιρίες εφόσον είχαν ως αποτέλεσμα, εν πάση περιπτώσει, την απαλλαγή αυτών των εταιριών από την υποχρέωσή τους αναλήψεως, εν όλω ή εν μέρει, του κόστους της μειώσεως της τιμής λιανικής πωλήσεως που είχε οριστεί από τον διανομέα τους, και τούτο προκειμένου να αποφευχθούν απώλειες μεριδίων της αγοράς. Το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προσωρινή ρύθμιση αποτελούσε, όπως είναι επόμενο, ενίσχυση υπέρ των εταιριών πετρελαίου, εφόσον είχε ως αποτέλεσμα την ελάφρυνσή τους από τις επιβαρύνσεις που θα έπλητταν υπό κανονικές συνθήκες τον προϋπολογισμό των εταιριών που ανησυχούσαν μήπως κλονιστεί η ανταγωνιστική τους θέση ενόψει της εξελίξεως της εσωτερικής ή διεθνούς αγοράς (σκέψη 66).

73 Εκ των ανωτέρω σαφώς προκύπτει ότι, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, προκειμένου ιδίως περί των εταιριών πετρελαίου, η επίμαχη ενίσχυση συνεπαγόταν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και επηρέαζε τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές.

74 Όμως, η προσφεύγουσα δεν προέβαλε κανένα συγκεκριμένο στοιχείο σχετικό, ιδίως, με την προσωπική της θέση, το οποίο θα μπορούσε να κλονίσει, όσον αφορά την περίπτωσή της, τις γενικές εκτιμήσεις του Δικαστηρίου.

75 Κατόπιν αυτού, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι έγκυρη στο μέτρο που με αυτή διαπιστώνεται στρέβλωση του ανταγωνισμού και επηρεασμός των μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγών. Κατά συνέπεια, το τρίτο σκέλος του παρόντος λόγου πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμο.

76 Δεδομένου ότι έχουν απορριφθεί όλα τα σκέλη του παρόντος λόγου, πρέπει ο λόγος αυτός να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του λόγου που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

77 Με τον παρών λόγο της, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Επιτροπή έχει παραβιάσει τη γενική αρχή της χρηστής διοικήσεως αμελώντας να ενημερώσει τους ενδιαφερομένους σχετικά με τα μέτρα που σκόπευε να λάβει κατ' αυτών και μη παρέχοντας τους τη δυνατότητα να καταστήσουν γνωστή την άποψή τους. Επικαλείται τη νομολογία κατά την οποία ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, στο πλαίσιο κάθε διαδικασίας που κινείται κατά προσώπου και είναι ικανή να καταλήξει σε βλαπτική για αυτό πράξη, αποτελεί θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού

δικαίου και πρέπει να διασφαλίζεται ακόμα και όταν δεν υφίσταται καμία κανονιστική ρύθμιση σχετική με την εν λόγω διαδικασία. (απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Δεκεμβρίου 1994, Τ-450/93, Lisrestal κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-1177, σκέψη 42).

78 Η προσφεύγουσα είναι υποχρεωμένη να επιστρέψει την επίμαχη ενίσχυση στο Ολλανδικό Δημόσιο. Όμως, δεν ενημερώθηκε εκ των προτέρων σχετικά με την εν λόγω υποχρέωση. Αφενός, δεν είχε, έτσι, συμμετοχή στη διοικητική διαδικασία, σε εθνικό επίπεδο. Τούτο καταδεικνύει ότι οι ολλανδικές αρχές δεν την θεώρησαν ως ωφεληθείσα από την ενίσχυση. Αφετέρου, η Επιτροπή ουδόλως απευθύνθηκε στις εταιρίες πετρελαίου κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής. Η ανακοίνωση περί κινήσεως της διαδικασίας —όπου διευκρινίζεται ότι «η Επιτροπή δεν μπορεί να αποκλείσει το να είναι οι εταιρίες πετρελαίου οι αμέσως ωφελούμενοι της ενισχύσεως»— είναι λίαν ασαφής ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ως πρόσκληση για την προβολή της απόψεώς της. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι στην ανακοίνωση απλώς μνημονευόταν το γεγονός ότι η κυριότητα των οικείων πρατηρίων υγρών καυσίμων θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια το να θεωρηθεί η οικεία εταιρία πετρελαίου ως «ωφελούμενη» της ενισχύσεως και, επομένως, θα έπρεπε αυτή να την επιστρέψει. Εάν είναι δυνατός ένας τέτοιος μηχανισμός, η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε ένα όλως νέο στοιχείο, συγκεκριμένα, τις ρήτρες διαχειρίσεως τιμών. Πάντως, στην προσφεύγουσα δεν δόθηκε η ευκαιρία να καταστήσει γνωστή τη σχετική άποψή της.

79 Η Επιτροπή φρονεί ότι είναι αρκετό να υπομνησθεί ότι η προσφεύγουσα υπέβαλε παρατηρήσεις κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, επισημαίνοντας ιδίως το γεγονός ότι τα πρατήρια υγρών καυσίμων της ζητούσαν να αυξηθεί το περιθώριό τους και ότι η ίδια απέστειλε στην Επιτροπή τη δική της σύμβαση-τύπο που περιείχε τη ρήτρα της διαχειρίσεως τιμών. Θα ήταν παράδοξο να υποστηρίζεται σήμερα ότι η Επιτροπή δεν όφειλε να χρησιμοποιήσει αυτό το στοιχείο γιατί υποχρεούνταν να ακούσει προηγουμένως την προσφεύγουσα σχετικά με το ζήτημα αυτό. Επομένως, η προσφεύγουσα γνώριζε άριστα όλες τις λεπτομέρειες της υποθέσεως. Η Επιτροπή υπογραμμίζει επίσης το γεγονός ότι χρειάστηκε να απευθύνει ρητή εντολή προς τις ολλανδικές αρχές, στις 20 Ιανουαρίου 1999, προκειμένου να της αποσταλούν συμπληρωματικά στοιχεία σχετικά με τις ρήτρες διαχειρίσεως τιμών.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

80 Πρέπει, εκ προοιμίου, να υπομνησθεί ότι η σχετική με κρατικές ενισχύσεις διοικητική διαδικασία κινείται μόνον κατά του οικείου κράτους μέλους (απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Σεπτεμβρίου 2002, C-74/00 P και C-75/00 P, Falck και Acciaierie di Bolzano κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-7869, σκέψη 81). Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, οι ωφεληθείσες των ενισχύσεων επιχειρήσεις θεωρούνται απλώς ως ενδιαφερόμενοι (απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Μαρτίου 2003, Τ-228/99 και Τ-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale και Land Nordrhein-Westfalen κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-435, σκέψη 122). Εξ αυτού έπεται ότι οι ενδιαφερόμενοι δεν μπορούν να επικαλεστούν τα δικαιώματα άμυνας που αναγνωρίζονται στα άτομα κατά των οποίων κινείται η διαδικασία, αλλά απλώς διαθέτουν μόνο το δικαίωμα συμμετοχής στη διοικητική διαδικασία, στον ανάλογο βαθμό, ενόψει των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως (προπαρατεθείσα απόφαση Falck και Acciaierie di Bolzano κατά Επιτροπής, σκέψη 83, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 25ης Ιουνίου 1998, Τ-371/94 και Τ-394/94, British Airways κ.λπ. και British Midland Airways κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-2405, σκέψη 60).

81 Δυνάμει του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, η Επιτροπή έχει το καθήκον να ζητεί από τους ενδιαφερομένους, αφού τάξει προηγουμένως προθεσμία, να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους κατά τη φάση της επίσημης εξετάσεως. Όσον αφορά το καθήκον αυτό, κατά πάγια νομολογία, η δημοσίευση της σχετικής ανακοινώσεως στην Επίσημη Εφημερίδα αποτελεί το κατάλληλο μέσο προκειμένου να καταστεί σε όλους τους ενδιαφερομένους γνωστή η κίνηση της διαδικασίας (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Νοεμβρίου 1984, 323/82, Intermills κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 3809, σκέψη 17), ενώ «η ανακοίνωση αυτή σκοπεί μόνο στο να συλλέξει η Επιτροπή από τους ενδιαφερομένους όλα τα στοιχεία που μπορούν να τη διαφωτίσουν στις μελλοντικές της ενέργειες» (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1973, 70/72, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1972-1973, σ. 609, σκέψη 19, και του Πρωτοδικείου της 22ας Οκτωβρίου 1996, Τ-266/94, Skibsværftsforeningen κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1399, σκέψη 256).

82 Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν δικαιούται να επικαλείται παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως ισχυριζόμενη ότι η Επιτροπή δεν ζήτησε προσωπικώς τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη διαδικασία εξετάσεως της ενισχύσεως.

83 Αντιθέτως, είναι αληθές ότι η Επιτροπή υποχρεούται, στο πλαίσιο επίσημης διαδικασίας εξετάσεως σχετικά με κρατική ενίσχυση, να παρέχει στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να προβάλλουν λυσιτελώς τις παρατηρήσεις τους (προπαρατεθείσα στην ανωτέρω σκέψη 80 απόφαση Falck και Acciaierie di Bolzano κατά Επιτροπής, σκέψη 170, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Ιανουαρίου 2004, Τ-109/01, Fleuren Compost κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-127, σκέψεις 45 και 46).

84 Συναφώς, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η ανακοίνωση περί κινήσεως της διαδικασίας ήταν πολύ ασαφής ώστε να μπορέσει αυτή να θεωρήσει τον εαυτό της ως ενδιαφερόμενο, υπό την ιδιότητά της ως εταιρίας πετρελαίου.

85 Επιβάλλεται, εκ προοιμίου, να υπομνησθεί ότι η Επιτροπή οφείλει να κινεί την επίσημη διαδικασία εξετάσεως, προβλέποντας να ενημερώνονται οι ενδιαφερόμενοι, εφόσον, μετά το πέρας προκαταρκτικής εξετάσεως, διατηρεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα με την κοινή αγορά του επίμαχου δημοσιονομικού μέτρου. Εξ αυτού προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν είναι δυνατόν να είναι υποχρεωμένη να παρουσιάζει, στο πλαίσιο της σχετικής με την κίνηση αυτής της διαδικασίας ανακοινώσεως, ολοκληρωμένη ανάλυση σχετικά με την επίμαχη ενίσχυση. Αντιθέτως, είναι ανάγκη να προσδιορίζει επαρκώς το πλαίσιο της εξετάσεώς της, ώστε να μην καθίσταται γράμμα κενό περιεχομένου το δικαίωμα των ενδιαφερομένων να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους.

86 Εν προκειμένω, η Επιτροπή, στην απόφασή της περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως με την οποία κάλεσε, ιδίως, τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, ανέφερε ότι δεν αποκλειόταν, προκειμένου περί των εταιριών πετρελαίου, να θεωρηθούν οι εταιρίες αυτές ως ωφεληθείσες της ενισχύσεως και να υποχρεωθούν ενδεχομένως να την επιστρέψουν. Η Επιτροπή στήριξε τη δυνατότητα αυτή στο γεγονός ότι η ελευθερία των οικείων ανεξάρτητων εκμεταλλευόμενων μπορούσε σε τέτοιο βαθμό να περιοριστεί από τις συμφωνίες αποκλειστικής αγοράς ή τη μίσθωση (έλεγχος στην πράξη) ώστε θα έπρεπε αυτοί να θεωρηθούν, de facto, ανήκοντες στην κατηγορία των απασχολουμένων από την εταιρία πετρελαίου μεταπωλητών, δηλαδή αυτών που δεν φέρουν τους σχετικούς με την εκμετάλλευση του πρατηρίου υγρών καυσίμων κινδύνους (έβδομη και όγδοη αιτιολογική σκέψη της ανακοινώσεως).

87 Βεβαίως, πρέπει να αναγνωριστεί ότι η Επιτροπή εγκατέλειψε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, τη θεωρία της περί ελέγχου στην πράξη των εταιριών πετρελαίου επί των πρατηρίων υγρών καυσίμων μέσω των συμφωνιών αποκλειστικής αγοράς, θεωρία επί της οποίας στηρίζονταν οι αμφιβολίες της στην απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας (αιτιολογική σκέψη 75 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Ομοίως, με αυτήν την απόφαση περί κινήσεως διαδικασίας, το εν λόγω κοινοτικό όργανο δεν προσδιόρισε τις περιστάσεις υπό τις οποίες η απλή ύπαρξη ρήτρας διαχειρίσεως τιμών αρκούσε για να θεωρηθούν οι εταιρίες πετρελαίου ως ωφελούμενοι στην πράξη από την ενίσχυση. Επομένως, ήταν δυσχερές στην προσφεύγουσα να λάβει θέση επ' αυτού του συγκεκριμένου σημείου. Ωστόσο, από την εν λόγω απόφαση περί κινήσεως διαδικασίας προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν είχε εισέτι εξακριβώσει, σε αυτό το στάδιο του προβληματισμού και ενόψει των ολίγων στοιχείων που διέθετε, αυτόν τον ιδιαίτερο μηχανισμό της μεταβιβάσεως του οφέλους της ενισχύσεως.

88 Αντιθέτως, η Επιτροπή, ήδη κατά το στάδιο της ανακοινώσεως, είχε εκθέσει τα ερωτήματά της σχετικά με τον πράγματι ωφελούμενο της ενισχύσεως, ειδικότερα ενόψει του ελέγχου που οι εταιρίες πετρελαίου ασκούν μέσω των συμβάσεων αποκλειστικού εφοδιασμού. Μολονότι τα εν λόγω ερωτήματα, σ' αυτό το πρώιμο στάδιο προβληματισμού της Επιτροπής, είχαν κατ' ουσίαν επικεντρωθεί επί της ανεξαρτησίας των πρατηρίων υγρών καυσίμων, ενόψει της κατατάξεώς τους στην κατηγορία των πρατηρίων υγρών καυσίμων Co/Co, γεγονός πάντως είναι ότι στην ανακοίνωση ήταν αποτυπωμένη η βασική ιδέα, κατά την οποία οι εταιρίες πετρελαίου ήταν δυνατό να είναι οι πράγματι ωφελούμενοι της ενισχύσεως, ενόψει των συμβολαίων αποκλειστικού εφοδιασμού.

89 Εξάλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα δεόντως αντιλήφθηκε όλα αυτά ώστε, αφενός, να παράσχει στην Επιτροπή τη δική της σύμβαση-τύπο καθώς και τη ρήτρα της διαχειρίσεως τιμών και, αφετέρου, να την πληροφορήσει σχετικά με το ότι θεωρούσε την ενίσχυση αναγκαία, και τούτο για τον λόγο ότι τα πρατήρια υγρών καυσίμων της ζητούσαν να αυξηθεί το περιθώριό τους κέρδους. Παραδόξως, ο τρόπος της παρεμβάσεως της προσφεύγουσας, η οποία προσκόμισε τη ρήτρα της διαχειρίσεως τιμών, καταδεικνύει ότι ήταν αυτή σε θέση να κατανοήσει ποια ουσιώδη στοιχεία ήταν δυνατόν να ασκήσουν επιρροή όσον αφορά τη λήψη της τελικής αποφάσεως. Το γεγονός ότι η Επιτροπή χρησιμοποίησε, μεταξύ άλλων, τα παρασχεθέντα από την προσφεύγουσα στοιχεία προκειμένου να στηρίξει μια συλλογιστική που κατέληγε στο να επιβαρυνθεί αυτή με το κόστος της επιστροφής της ενισχύσεως είναι σύμφωνο προς το πνεύμα της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως, σύμφωνα με την οποία στους ενδιαφερομένους ανατίθεται ο ρόλος της πηγής πληροφοριών της Επιτροπής.

90 Συναφώς, πρέπει να απορριφθεί το προβληθέν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση επιχείρημα της προσφεύγουσας κατά το οποίο η παρέμβασή της στην Επιτροπή κατ' ουδένα τρόπον αντιστοιχούσε σε συμμετοχή στην επίσημη διαδικασία εξετάσεως της ενισχύσεως. Αρκεί η διαπίστωση ότι, ύστερα από τη δημοσίευση της ανακοινώσεως σχετικά με την κίνηση της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως, η προσφεύγουσα υπέβαλε στην Επιτροπή παρατηρήσεις άμεσα σχετιζόμενες με την υπό εξέταση ενίσχυση και ιδιαίτερα εύστοχες. Επομένως, αυτή η παρέμβαση της προσφεύγουσας πρέπει να θεωρηθεί, de facto αν όχι de jure, ως συμμετοχή, ως ενδιαφερόμενης στην επίσημη διαδικασία εξετάσεως.

91 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, όχι μόνον δεν έχει παραβιάσει την αρχή της χρηστής διοικήσεως, αλλά και ορθώς εξετέλεσε, στο πλαίσιο των μέσων που είχε στη διάθεσή της, το καθήκον της που συνίστατο στο να παράσχει στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να υποβάλουν λυσιτελώς, κατά την επίσημη διαδικασία εξετάσεως της ενισχύσεως, τις παρατηρήσεις τους.

92 Ενόψει όλων των ανωτέρω σκέψεων, ο παρών λόγος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί των δικαστικών εξόδων

93 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει αυτή να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα σύμφωνα με τα αιτήματα της Επιτροπής.

94 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού, τα κράτη μέλη που παρεμβαίνουν στη διαφορά φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα. Επομένως, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Η προσφεύγουσα φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα καθώς και αυτά της Επιτροπής.

3) Το Βασίλειο των Κάτω Χωρών φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα.

Pirrung Meij Forwood

Pelikánová Παπασάββας

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 31 Μαΐου 2006.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

E. Coulon J. Pirrung